

Aan De leden van de rekenkamercommissie

Stadhuisplein 1
Postbus 4000
3800 EA Amersfoort
Telefoon: 14 033
www.amersfoort.nl

Onderwerp Bestuurlijke reactie
Rekenkamerrapport "In gesprek -
Een onderzoek naar ervaringen van
ouders met de Amersfoortse
jeugdbeschermingsketen"

Datum 13-12-2022

Ons kenmerk 1721872

Uw kenmerk 1719253

Geachte leden van de rekenkamercommissie,

Op 1 december heeft uw commissie het rekenkameronderzoek "In gesprek - Een onderzoek naar ervaringen van ouders met de Amersfoortse jeugdbeschermingsketen" aangeboden aan de gemeenteraad. Ook ons college heeft met belangstelling kennisgenomen van uw rapportage en de conclusies en aanbevelingen die u daarin verwoord heeft.

We danken uw commissie voor het uitgevoerde onderzoek en geven u middels deze brief onze eerste reactie op het rapport. Het college, maar ook onze ketenpartners, herkennen zich in grote lijnen in het beeld dat u schetst. De aanbevelingen leveren een waardevolle bijdrage aan het structureel verbeteren van de jeugdbeschermingsketen, die zoals u ook schrijft in beweging is. Ieder kind verdient het om in een veilige omgeving op te groeien. Dat is helaas niet de realiteit voor alle kinderen. Wanneer veiligheid onvoldoende geborgd is, dan proberen we samen met het gezin en partners in de stad de situatie te verbeteren. Soms is dat helaas niet voldoende. Wanneer jeugdbescherming nodig is, is dat voor het gezin en het kind een heftige en onzekere ervaring met veel impact. Het is cruciaal dat wij er gezamenlijk voor zorgen dat kinderen en ouders daarin goed begeleid en ondersteund worden, en dat voor hen duidelijk is wat zij kunnen en mogen verwachten van alle betrokken partijen. Dat gaat helaas niet altijd goed. De jeugdbeschermingsketen is complex en staat onder druk. Om veiligheid structureel te borgen is het noodzakelijk een doorlopende aanpak te organiseren van preventie, vroegsignalering, melden, interventie, herstel en nazorg. Met uw onderzoek en aanbevelingen geeft u ons goede aanknopingspunten om verder te gaan met de verbeteringslag die is ingezet.

Samen met de ketenpartners zoals Veilig Thuis¹, SAVE², BSA Jeugdhulp³ en onze wijkteams (SWA) gaan wij in gesprek over de manier waarop wij de aanbevelingen zullen opvolgen, ieder vanuit zijn verantwoordelijkheid. Daarop zullen wij elkaar ook aanspreken.

U heeft onderzoek gedaan naar de Amersfoortse Jeugdbeschermingsketen. Het onderzoek naar de Amersfoortse situatie is een waardevolle verdieping op de verschillende onderzoeken die eerder zijn gedaan naar de jeugdbescherming in het algemeen. De ervaringen van ouders zijn daarop een goede toevoeging omdat dit een belangrijke en vaak onderbelichte invalshoek is die voor ons van belang is om mee te nemen in de beweging die wij maken. Ook de ervaringen van jongeren zelf zijn daarbij onmisbaar en willen wij hierbij betrekken en actief opzoeken. In uw onderzoek geeft u terecht aan dat om meer met ouders en jongeren in gesprek te kunnen gaan en te kunnen bouwen aan een vertrouwensrelatie, een lagere caseload nodig is. Dit is onderdeel van de subsidie aan Samen Veilig Midden Nederland (SVMN). Onder andere daarover sturen wij binnenkort een raadsinformatiebrief.

Zoals wij in ons coalitie akkoord hebben aangegeven groeien kinderen bij voorkeur zo veel mogelijk thuis op. We zetten dan ook in op het verminderen van het aantal gedwongen uithuisplaatsingen. Er gebeurt momenteel heel veel in de jeugdbeschermingsketen en de besluitvorming rondom deze belangrijke ontwikkelingen moeten landelijk nog geïmplementeerd worden. De stip op de horizon die het toekomstscenario⁴ schetst, deelt het college. Klachten en misstanden binnen de jeugdhulp willen we voorkomen en opvolgen en wij zullen daarom de opbrengsten van uw onderzoek zeker benutten bij het vormgeven van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming van Amersfoort.

In onderstaande reactie gaan wij vooral in op de door u opgestelde aanbevelingen. Dit is onze eerste bestuurlijke reactie. Drie maanden na vaststelling door de Raad komen we op de aanbevelingen met een uitgebreidere uitwerking en reactie terug.

Reactie op de aanbevelingen:

Rolverduidelijking en continuïteit in de samenwerking

Aanbevelingen aan de raad:

- Verzoek het college de raad te informeren over de mate waarin de genoemde knelpunten nog voorkomen, welke concrete acties door het college en lokale en regionale ketenpartners al zijn en nog worden

---

¹ Veilig Thuis is er voor advies en ondersteuning en het melden van huiselijk geweld en kindermishandeling.

² SAVE Jeugdbescherming voert maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering uit in de provincies Utrecht en Flevoland. SAVE Jeugdbescherming heeft ook een belangrijke rol in het voorkomen van jeugdbeschermingsmaatregelen (preventieve kader).

³ BSA (Breed Spectrum Aanbieders) Jeugdhulp is voor de uitvoering van gespecialiseerde jeugdhulp gecontracteerd in de regio Amersfoort.

⁴ Het toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming schetst op hoofdlijnen hoe de kind- en gezinsbescherming er over vijf tot tien jaar moet uitzien. De toekomstige kind- en gezinsbescherming gaat uit van vier basisprincipes (1) gezinsgericht (2) rechtsbeschermend en transparant (3) eenvoudig en (4) lerend.

ondernomen om deze knelpunten op te lossen en de resultaten van die inspanningen te borgen.

- Verzoek het college om zo nodig de samenwerkingsafspraken met de ketenpartners hierover te herijken.

Zoals u in uw onderzoek ook zelf aangeeft, de jeugdbeschermingsketen is een veld dat in beweging is. We herkennen de rolonduidelijkheid en het college vindt rolverduidelijking en goede samenwerking erg belangrijk. Deze onderwerpen staan dan ook constant onder onze aandacht. Het is een complex speelveld waarin verschillende partijen betrokken zijn. We staan voor een gezamenlijke opgave van rijk, gemeenten en instellingen. Jeugdbescherming in Nederland moet en kan beter en eenvoudiger. Voor de lange termijn werkt de jeugdbeschermingsketen daarom toe naar het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Lokaal werken we ook al aan uw aanbevelingen:

- *In januari staat bijvoorbeeld een regionale sessie op onze agenda om de samenwerking met SAVE en Veilig Thuis aan te scherpen.*
- *Daarnaast heeft SWA vanuit het project werken aan veiligheid vier bijeenkomsten georganiseerd waar de samenwerking en de verwachtingen naar elkaar centraal stonden. Komend jaar wordt er een vervolg op georganiseerd waarbij ook BSA jeugdhulp uitgenodigd wordt.*
- *We hebben een ketenpartneroverleg waar de verschillende partijen in de keten zijn aangesloten. Doel van dit overleg is onder andere de samenwerking verbeteren.*
- *Daarnaast herijkt SWA jaarlijks samenwerkingsafspraken met Veilig Thuis en de SWA. Dit is de uitwerking van de basisafspraken, die vastliggen in de bovenregionale samenwerkingsafspraken met de ketenpartners. Deze afspraken zijn bovenregionaal vastgesteld en worden in 2023 geëvalueerd vanwege de nieuwe subsidietender per 1-1-2025.*
- *De gemeenten in de regio Amersfoort zijn bezig met het opnieuw inkopen van aanvullende specialistische ondersteuning. De dialoofase is afgerond en hierin is ook gesproken over de samenwerking tussen de jeugdbeschermingspartijen. Definitieve afspraken worden gemaakt als de gunning definitief is. De planning hiervoor is mei 2023.*

De gesprekken over samenwerking tussen SWA en SAVE en Veilig Thuis hebben ervoor gezorgd dat we in het kader van het toekomstperspectief kind- en gezinsbescherming gestart zijn met een nieuwe werkwijze Veiligheid Lokaal. In deze werkwijze verwijst Veilig Thuis direct naar het wijkteam in Amersfoort en schakelt het wijkteam SAVE in als dit nodig is. De SWA is voornemens om deze werkwijze voor de zomer van 2023 ook in de andere wijkteams in Amersfoort in te voeren.

Wijkteams toerusten voor toekomstige taken

Aanbevelingen aan de raad:

- Verzoek het college de raad te informeren over de kwaliteit van de wijkteams in relatie tot de kwaliteitsstandaarden van de VNG en de ontwikkelagenda van de Sociale Wijkteams Amersfoort met betrekking tot de expertise in relatie tot de (toekomstige) veiligheidstaken.
- Verzoek het college de raad te informeren over de wijze waarop het delen en borgen van de deskundigheid vanuit de GI⁵'s naar wijkteams invulling krijgt.

Het college vindt het net als uw rekenkamer belangrijk om wijkteams toe te rusten op toekomstige taken. Aandachtspunten bij deze toekomstige taken zijn

---

⁵ Gecertificeerde instelling

wel voldoende budget en eventuele toekomstige personeels- en arbeidsmarktproblemen.

Op dit moment zijn alle medewerkers van SWA goed geschoold in gespreksvaardigheden, systemisch werken en de meldcode. SWA ontwikkelt voor volgend jaar een verplicht opleidingsaanbod over de kwaliteitsstandaarden van de VNG. SAVE wordt hier ook bij betrokken vanwege hun expertise op dit onderwerp.

De wijkteams krijgen in het toekomstscenario van de jeugdbescherming een meer centrale rol. Een professional uit het wijkteam is en blijft het vaste gezicht voor het gezin - meer dan nu: in het toekomstscenario zal het wijkteam een grotere rol spelen in het doen van onderzoek en het bepalen van de vervolgstappen. Zij dragen niet alleen zorg over, maar schakelen waar nodig zelf (veiligheids-)expertise in. Er is sprake van één vast persoon vanuit het wijkteam die optrekt met een professional uit het Regionaal Veiligheidsteam (hierin zijn functies van de Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming samengebracht). Er wordt reeds ingezet op het versterken van de expertise van de wijkteams in het kader van de uniformering van de lokale teams in de regio. In november 2021 zijn zes proeftuinen gestart. In de proeftuinen gaan wijkteams samen met de Raad voor de Kinderbescherming, Gecertificeerde Instellingen en Veilig Thuis-organisaties aan de slag met het onderzoeken, leren en ontwikkelen van nieuwe werkwijzen in lijn met het toekomstscenario. Drie proeftuinen zijn gestart in de regio Utrecht. Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming biedt perspectief hoe de jeugdbeschermingsketen er slimmer en effectiever uit kan zien, waarbij het belang van kind en gezin centraal staat. Besluitvorming moet nog plaatsvinden. Er zijn vlak voor de zomer 2022 middelen voor het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming vrijgekomen. Deze middelen hebben we van het Rijk ontvangen als centrumgemeente. We willen in de bovenregionale samenwerking plannen maken om deze middelen hiervoor te benutten in 2023. Wij houden de Raad op de hoogte van de plannen.

Onafhankelijke integrale informatievoorziening voor ouders
Aanbeveling aan de raad:

- Verzoek het college met een voorstel te komen om te onderzoeken of de informatie op de website van SVMN kan worden aangevuld, of om tot een dergelijk informatiepunt te komen, of hoe dit onderdeel kan zijn van de website van de gemeente Amersfoort.

Het college onderschrijft deze aanbeveling, een onafhankelijke integrale informatievoorziening voor ouders is van groot belang. In ons beleidskader - Inclusieve stad, geven we ook aan dat de basisinfrastructuur in de wijk en de samenwerking tussen professionals zichtbaar en bekend moet zijn bij inwoners. Inwoners moeten weten dat zij met hun vragen of zorgen terecht kunnen bij de informatiewinkels en informatiepunten, of dat zij hun zorgen kunnen delen met de wijkteams. Wij kijken samen met SAVE en Veilig Thuis hoe we verder in de informatiebehoefte van de ouders kunnen voorzien.

Onafhankelijke cliëntondersteuner beter positioneren en gespecialiseerde juridische ondersteuning mogelijk maken

Aanbeveling aan de raad:

- Verzoek het college de mogelijkheid van een onafhankelijk cliëntondersteuner en juridische ondersteuning meer onder de aandacht te brengen en voor die ondersteuning voldoende middelen vrij te maken.

Het college herkent het belang en de meerwaarde van de onafhankelijke cliëntondersteuner en ook de relatieve onbekendheid. Het college zal in zijn communicatie naar inwoners en verwijzers hier extra aandacht aan besteden en ook de zorgverleners die de cliënt spreken wijzen op het belang van de inzet van deze onafhankelijke professional in de trajecten. Op deze wijze willen we het gebruik van deze vorm van ondersteuning stimuleren. Tevens zal het college onderzoeken hoe ouders en jeugdigen beter geïnformeerd kunnen worden over juridische steun die beschikbaar is en in welke situaties deze het best ingezet kan worden.

Tijdig passende jeugdhulp
Aanbeveling aan de raad:

- Verzoek het college deze knelpunten en oplossingsrichtingen onderdeel te laten zijn van de gunningsleidraad.

De genoemde knelpunten zijn herkenbaar en in de dialoofase met de aanbieder gedeeld en vormen een onderdeel van de gunningsleidraad. Aan de geselecteerde partijen is gevraagd om een passend plan van aanpak in te dienen zodat alle jeugdigen tijdig passende hulp en ondersteuning krijgen in de eigen omgeving waarbij de contractpartner tijdig afstemt met verwijzers.

In positie brengen van ouders en betrekken van het gezinsperspectief in de lerende beweging

Aanbevelingen aan de raad:

- Verzoek het college te onderzoeken hoe ouders met ervaringsdeskundigheid in de jeugdbescherming betrokken kunnen worden bij activiteiten gericht op verbetering van de jeugdbeschermingsketen, preventie, voorlichting en ondersteuning van ouders en in de kennisontwikkelingsagenda van de ketenorganisaties.

Het college erkent het belang van ervaringsdeskundigen. Het belang van ervaringsdeskundigen benoemen we ook in ons beleidskader Inclusieve stad en ook Samen Veilig Midden Nederland heeft cliëntambassadeurs in dienst. De cliëntambassadeurs kunnen voor meer verbinding zorgen tussen professionals en cliënten.

Ook in onze inkoop 2023 zijn de geselecteerde partijen geïnformeerd over het belang van ervaringsdeskundigen. We zullen de partijen tijdens de implementatiefase vragen aan te geven op welke wijze zij de ervaringen van ouders betrekken en zij hen een positie geven.

Kaderstellende taak van de gemeenteraad versterken

Aanbevelingen aan de raad:

- Organiseer met andere gemeenteraden uit de regio een seminar over de toekomst van de jeugdbescherming en de rol van de gemeenten om te kunnen reflecteren op de kaderstellende en controlerende taak van de raad inzake de jeugdbescherming.
- Herijk vervolgens deze taken in afstemming met gemeenteraden uit de regio en formuleer in gezamenlijkheid de informatiebehoefte, het proces waarlangs het beleid wordt gevolgd en geëvalueerd.

Dit is een aanbevelingen aan de Raad, maar in ons coalitie akkoord onderstrepen wij het belang dat de gemeenteraad bij bovenregionale opgaven haar kaderstellende rol moet kunnen vervullen. Het college adviseert de kaderstellende rol in het geval van de subsidie relatie met Samen Veilig Midden Nederland gezamenlijk met de 26 gemeenten in te vullen.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders van Amersfoort,

\$naam\$
\$functie\$